

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Ontwerpbesluit van
houdende vaststelling van bepalingen omtrent het kwaliteitskader met
kwaliteitsvoorschriften tot bevordering van de veiligheid, de ongestoorde ontwikkeling
en het pedagogisch klimaat van minderjarigen in jeugdverblijven (Besluit op de
jeugdverblijven)
Op de voordracht van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van
[[Datum openlaten]], nr. [[nr invullen]], gedaan mede namens de Staatssecretaris van
Volksgezondheid, Welzijn en Sport;

Gelet op artikel 5 van de Wet op de jeugdverblijven;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid van [niet invullen], uitgebracht mede namens
de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Artikel 1 Begripsbepaling

In dit besluit wordt verstaan onder:

houder: degene die een jeugdverblijf in stand houdt;

jeugdverblijf: inrichting, niet door een Nederlandse overheid of krachtens een wettelijk
voorschrift bekostigd, waar ten minste vier minderjarigen elk gedurende een half jaar
meer dan de helft van de tijd buiten familie- of gezinsverband overnachten of naar
verwachting zullen overnachten.

Artikel 2 Missie en visie jeugdverblijf

In het kwaliteitskader neemt de houder ten aanzien van de missie en visie van het
jeugdverblijf in ieder geval de volgende elementen op:

- a. de doelen van het jeugdverblijf;
- b. de normen en waarden die in het jeugdverblijf worden gehanteerd en die de houder
aan de minderjarigen wil meegeven; en
- c. een beschrijving van de doelgroep waar het jeugdverblijf zich op richt.

Artikel 3 Betrokkenheid minderjarigen en hun ouders

In het kwaliteitskader neemt de houder ten aanzien van de positie en betrokkenheid van de minderjarigen en hun ouders in ieder geval de volgende elementen op:

- a. waarborgen voor inspraak en betrokkenheid van minderjarigen en ouders;
- b. het ten minste eenmaal per jaar houden van evaluatiegesprekken met de ouders.

Artikel 4 Klachtenbeleid

1. In het kwaliteitskader neemt de houder een klachtenprocedure op voor de ouders en de minderjarigen waarin in ieder geval wordt beschreven:

- a. bij wie de klachten worden gemeld;
- b. dat behandeling van de klacht geschiedt door een persoon die niet bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken is geweest; en
- c. binnen welke termijn de klachten worden behandeld.

2. De houder draagt er zorg voor dat ouders, minderjarigen, werknemers en vrijwilligers op de hoogte zijn van het klachtenbeleid.

Artikel 5 Verslaglegging ten aanzien van beleid en doelstellingen

In het kwaliteitskader geeft de houder aan op welke wijze het kwaliteitskader jaarlijks wordt geëvalueerd en naar aanleiding daarvan eventueel wordt aangepast.

Artikel 6 Veilige en gezonde werk- en leefomgeving

1. De houder voert een beleid dat ertoe leidt dat de veiligheid en de gezondheid van de in het jeugdverblijf verblijvende minderjarigen zoveel mogelijk is gewaarborgd. Daartoe neemt hij in ieder geval in het kwaliteitskader de volgende elementen op:

- a. hoe hij zorg draagt voor de aanwezigheid van te allen tijde ten minste één werknemer of vrijwilliger in het jeugdverblijf, die over een geldig EHBO-diploma beschikt;
- b. een motivering voor de verhouding tussen het aantal gelijktijdig aanwezige vrijwilligers of werknemers en het aantal minderjarigen;
- c. hoe hij zorg draagt voor de fysieke werk- en leefomgeving;
- d. hoe omgegaan wordt met:
 1. agressie en discriminatie;
 2. alcohol en drugs;
 3. kindermishandeling; en
 4. pesten.

2. De houder, dan wel diens vervanger, is te allen tijde bereikbaar.

Artikel 7 Personeelsbeleid

In het kwaliteitskader neemt de houder ten aanzien van het personeelsbeleid in ieder geval de volgende elementen op:

- a. een organogram;
- b. de overlegvormen die er binnen het jeugdverblijf zijn;
- c. de taken en functies van de werknemers en vrijwilligers van het jeugdverblijf, inclusief de bijbehorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden; en
- d. een aannamebeleid, met daarin opgenomen wat de vereiste competenties zijn voor nieuwe werknemers en vrijwilligers, waarbij onderscheid kan worden gemaakt tussen werknemers en vrijwilligers.

Artikel 8 Pedagogisch beleid en pedagogisch klimaat

Elk jeugdverblijf beschikt over een in het kwaliteitskader opgenomen pedagogisch beleidsplan, waarin de voor dat jeugdverblijf kenmerkende visie op de omgang met minderjarigen is beschreven. Het pedagogisch beleidsplan bevat in duidelijke en observeerbare termen in ieder geval een beschrijving van:

- a. de wijze waarop de emotionele veiligheid van minderjarigen wordt gewaarborgd;
- b. de wijze waarop de minderjarigen binnen het jeugdverblijf worden bejegend;
- c. de mogelijkheden voor minderjarigen tot de ontwikkeling van hun persoonlijke- en sociale competenties;
- d. de wijze waarop invulling wordt gegeven aan burgerschapsvorming;
- e. de op te leggen straffen, schorsing en verwijdering; en
- f. het gebruik van sociale media.

Artikel 9 Uitvoering kwaliteitskader

1. De houder stelt het vastgestelde kwaliteitskader beschikbaar aan de werknemers, de vrijwilligers, de minderjarigen, hun ouders en de toezichthouder.
2. De houder draagt zorg dat het kwaliteitskader voor een ieder leesbaar en begrijpelijk is.
3. De houder en personen werkzaam bij een jeugdverblijf zijn bekend met het kwaliteitskader en handelen in de praktijk naar het vastgestelde kwaliteitskader.

Artikel 10 Vertrouwenspersoon

1. De houder maakt schriftelijk aan de ouders of wettelijk vertegenwoordigers, en de in het jeugdverblijf verblijvende minderjarigen bekend:
 - a. wie de vertrouwenspersoon is en hoe deze is te bereiken;
 - b. hoe de vertrouwelijkheid en onafhankelijkheid van de vertrouwenspersoon is gewaarborgd; en
 - c. wat de taken en de bevoegdheden van de vertrouwenspersoon zijn.
2. De in het eerste lid bedoelde schriftelijke bekendmaking is op een voor ieder zichtbare plaats in het jeugdverblijf aanwezig.

Artikel 11 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het tijdstip waarop de Wet op de jeugdverblijven in werking treedt.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

NOTA VAN TOELICHTING

1. Algemeen, probleem en doel

Sinds januari 2014 is tussen het grootste deel van de jeugdverblijven en de gemeenten waar de jeugdverblijven zich bevinden, vrijwillig toezicht overeengekomen. Daartoe is een landelijk kwaliteitskader ontwikkeld, op basis waarvan gemeenten en jeugdverblijven zich committeren aan vrijwillig toezicht. Dit kwaliteitskader is vertaald naar een toetsingskader op basis waarvan de Gezondheidsdienst en Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GGD-GHOR Nederland) inspectiebezoeken uitvoert.

Met de Wet op de jeugdverblijven introduceert de regering de bevoegdheid voor gemeenten om toezicht te houden op jeugdverblijven, passend bij de veranderende opvattingen in de samenleving over de zorgplicht die de overheid heeft ten aanzien van kinderen. Met het oog op de nog in ontwikkeling zijnde beleidspraktijk, was in het wetsvoorstel de mogelijkheid voorzien om op het niveau van een ministeriële regeling nadere inhoudelijk normen te stellen, indien de praktijk daar aanleiding toe geeft.

Op 3 juli 2014 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State een advies uitgebracht op de Wet op jeugdverblijven waarin ze opmerkt dat handhaving van een kwaliteitskader dat niet inhoudelijk is genormeerd niet mogelijk is. Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de GGD-GHOR Nederland hebben tijdens de consultatie aangegeven moeite te hebben met de open normen. Tevens merkt de Afdeling op dat inhoudelijke normering op hoofdlijnen op het niveau van een algemene maatregel van bestuur behoort plaats te vinden.

Met dit besluit wordt tegemoet gekomen aan het advies van de Afdeling en de wens van de VNG en de GGD-GHOR, en worden de nader ingevulde kwaliteitseisen vastgelegd in een algemeen bindend voorschrift, waarop gemeenten kunnen handhaven. Voor de nadere invulling van de kwaliteitseisen is gebruik gemaakt van het reeds in gebruik zijnde toetsingskader en de reeds opgebouwde kennis en ervaringen van de inspecteurs die jeugdverblijven bezoeken in het kader van het vrijwillig toezicht.

2. Financiële gevolgen en regeldrukeffecten

Met dit besluit wordt een nadere invulling gegeven aan de kwaliteitseisen waar jeugdverblijven aan moeten voldoen. Ten opzichte van de wet bevat dit besluit geen nieuwe taken en werkzaamheden, maar geeft een nadere uitwerking van de kwaliteitsvoorschriften uit de wet. De regering schat in dat de regeldrukeffecten van dit besluit ten opzichte van de wet gering zullen zijn.

3. Consultatie

Dit besluit is voor consultatie voorgelegd aan de VNG, de GGD-GHOR Nederland en ECN. PM: consultatie nog te starten

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

In artikel 1 zijn enkele begripsbepalingen opgenomen. Hierbij is aangesloten bij de definities in artikel 1, eerste lid, van de Wet op de jeugdverblijven.

Artikel 2

In het kwaliteitskader met kwaliteitsvoorschriften dient de houder van een jeugdverblijf de missie en visie van het jeugdverblijf te beschrijven. Met het oog op de transparantie beschrijft hij in ieder geval het bestaansrecht van het jeugdverblijf, waarin tot uitdrukking komt waarom het jeugdverblijf is opgericht en welke doelen en ambities het jeugdverblijf nastreeft. Daarnaast beschrijft hij van welke normen en waarden in het jeugdverblijf wordt uitgegaan en welke waarden en normen het jeugdverblijf aan de daar verblijvende minderjarigen wil meegeven. Ook neemt de houder een beschrijving van de doelgroep op in het kwaliteitskader. Het doel hiervan is dat voor ouders en minderjarigen duidelijk is aan welke voorwaarden de minderjarige moet voldoen om te worden toegelaten tot het jeugdverblijf.

Desgewenst kan het jeugdverblijf meer elementen van de missie en visie beschrijven in het kwaliteitskader.

Artikel 3

In de wet wordt bepaald dat in het kwaliteitskader de positie en betrokkenheid van de minderjarigen en hun ouders moeten worden opgenomen. Het is gezien de aard en opzet van een jeugdverblijf van belang, dat ouders op enigerlei wijze actief betrokken worden bij het reilen en zeilen van de jeugdverblijven waar hun kinderen verblijven. Gezien de primaire verantwoordelijkheid van de ouders voor het welzijn van hun kinderen, ligt het in de rede dat zij op de hoogte gehouden worden van ontwikkelingen binnen het jeugdverblijf en een vorm van inspraak hebben. Een vorm voor het organiseren van inspraak is bijvoorbeeld een ouderraad of een jongerenraad.

Het ligt voor de hand dat de jaarlijks te organiseren evaluatiegesprekken schriftelijk worden vastgelegd.

Desgewenst kan het jeugdverblijf de positie en betrokkenheid van de minderjarigen en hun ouders verder invullen in het kwaliteitskader.

Artikel 4

In het kwaliteitskader moet een klachtenprocedure worden opgenomen waarin staat beschreven bij wie minderjarigen, hun ouders, werknemers en vrijwilligers terecht kunnen met klachten over het jeugdverblijf, over werknemers of over vrijwilligers. Tevens zal deze procedure duidelijk maken door wie, op welke wijze en binnen welke termijn een mondelinge of schriftelijke klacht wordt afgehandeld. In de klachtenprocedure zal dus duidelijk moeten zijn aangegeven bij wie men terecht kan, onder vermelding van een (post-)adres, telefoonnummer, e-mailadres e.d. De aangewezen persoon (klachtenfunctionaris) zal zorg dienen te dragen voor een behoorlijke behandeling van de ingediende klachten. Uiteraard zal een klacht niet mogen worden behandeld door een persoon die betrokken is geweest bij de gedraging waarover wordt geklaagd. Voor wat betreft de termijn waarbinnen klachten dienen te worden afgehandeld, kan worden gedacht aan de termijnen die de Algemene wet bestuursrecht

hanteert voor klachtenbehandeling jegens bestuursorganen: afhandeling van de klacht binnen zes weken met een uitstelmogelijkheid van vier weken. De noodzaak voor een klachtenprocedure ligt in het verlengde van artikel 3, aangezien een klachtenprocedure kan bijdragen aan de participatie van ouders en minderjarigen. Desgewenst kan het jeugdverblijf het klachtenbeleid en de klachtenprocedure nader invullen in het kwaliteitskader.

Artikel 5

In het kwaliteitskader geeft de houder van het jeugdverblijf aan op welke wijze hij waarborgt dat de kwaliteitsvoorschriften jaarlijks worden geëvalueerd en eventueel aangepast. Om recht te doen aan de verbetering van de kwaliteit van het jeugdverblijf zal de houder er zorg voor moeten dragen dat de kwaliteitsvoorschriften jaarlijks kritisch worden gezien. Op deze manier wordt bevorderd dat de kwaliteitsvoorschriften actueel en doeltreffend zijn. Het ligt in de rede dat hierbij de uitkomst van de bevindingen van de toezichthouder wordt meegenomen.

De vormgeving van de evaluatie wordt overgelaten aan de houder van het jeugdverblijf. Gedacht zou kunnen worden aan een jaarverslag, waarin het beleid, vastgelegd in een jaarplan, van het afgelopen jaar wordt geëvalueerd.

Artikel 6

De Inspectie Jeugdzorg beschouwt de veiligheid van een minderjarige als geborgd indien minderjarigen tegen alle vormen van mishandeling zijn beschermd, indien zij alle zorg krijgen die nodig is, en zij de mogelijkheid hebben om zich passend bij hun leeftijd en persoonlijkheid te ontwikkelen.

Om de veiligheid van minderjarigen in een jeugdverblijf zoveel mogelijk te waarborgen, moet de houder inzicht hebben in de risico's in een jeugdverblijf. Voor deze doelgroep acht de regering de onderwerpen agressie en discriminatie, alcohol en drugs, kindermishandeling en pesten relevant. Van een houder van een jeugdverblijf wordt verwacht in het kwaliteitskader inzichtelijk te maken wat de regels en maatregelen zijn om deze risico's te verminderen, voor zowel de begeleiders als de minderjarigen. De houder zorgt ervoor dat alle betrokkenen van een jeugdverblijf bekend zijn met de regels en maatregelen en er naar handelen.

Van een houder van een jeugdverblijf wordt ook verwacht dat hij ervoor zorgt dat altijd een begeleider aanwezig is in het jeugdverblijf. Dat betekent dat in het geval van calamiteiten, of bij uitval van een begeleider, de houder (of een vervanger) zorg draagt dat een andere begeleider aanwezig is in het jeugdverblijf. Een aanwezige begeleider dient in ieder geval te beschikken over een geldig EHBO-diploma. De houder kan ook streven naar een BHV-geschoolde begeleider gedurende de tijd dat minderjarigen aanwezig zijn in het jeugdverblijf.

Bij jeugdverblijven waar grotere groepen minderjarigen verblijven, wordt van de houder verwacht dat hij zorgt voor een verantwoorde verhouding tussen het aantal begeleiders en het aantal gelijktijdig aanwezige minderjarigen. Dit motiveert hij in het kwaliteitskader. Uit het vrijwillig toezicht is gebleken dat één begeleider op twintig minderjarigen een werkbare norm is.

De houder of zijn vervanger dient te allen tijde bereikbaar te zijn. Hiermee wordt bedoeld dat de bereikbaarheid van het jeugdverblijf zodanig is geregeld, dat eenieder die contact opneemt met het jeugdverblijf, direct een reactie kan verwachten (van de houder of een vervanger).

In de toelichting van de wet is aangegeven dat de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling niet van toepassing is op de jeugdverblijven (vanwege het karakter van vrijwilligersorganisaties), maar dat het wel de aanbeveling verdient een meldcode op te stellen. De overheid heeft (in het kader van de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling) voor dergelijke vrijwilligers een folder uitgebracht 'als vrijwilligers zich zorgen maken' op de website van de rijksoverheid:

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2013/04/18/als-vrijwilligers-zich-zorgen-maken.html>.

Als handreiking kunnen de houders van een jeugdverblijf gebruik maken van een model 'algemeen beleidsplan' en protocollen 'ongewenst gedrag', 'alcohol en drugs', 'kindermishandeling' en 'pesten', ontwikkeld voor het vrijwillig toezichtstraject. Deze modellen kunnen elektronisch ter beschikking worden gesteld.

Artikel 7

In het kwaliteitskader geeft de houder van het jeugdverblijf een beschrijving van het personeelsbeleid. Onderdeel daarvan is een organisatiebeschrijving met een duidelijke omschrijving van taken, functies, verantwoordelijkheden en bevoegdheden ter bevordering van de transparantie van de organisatie van het jeugdverblijf voor minderjarigen, hun ouders, werknemers, vrijwilligers en toezichthouders. Desgewenst kan het jeugdverblijf het personeelsbeleid nader invullen in het kwaliteitskader. Te denken valt aan verzuim en re-integratiebeleid

Artikel 8

Het pedagogisch beleid dient te leiden tot het bieden van voldoende veiligheid en ontwikkelmogelijkheden voor minderjarigen in jeugdverblijven.

Een pedagogisch beleidsplan, dat onderdeel is van het kwaliteitskader, bevat in duidelijke en observeerbare termen ten minste een beschrijving van de voor het jeugdverblijf kenmerkende visie op de omgang met jongeren en hoe deze visie in de praktijk vorm krijgt. Hierbij is in ieder geval aandacht voor de bejegening van de minderjarigen, de waarborgen voor de emotionele veiligheid van de minderjarigen, en de mogelijkheden van jongeren tot de ontwikkeling van hun persoonlijke- en sociale competenties.

Om te bevorderen dat minderjarigen participeren in de pluriforme samenleving en om kunnen gaan met de verschillen in de samenleving, wordt van jeugdverblijven een positieve bijdrage aan burgerschapsvorming verwacht. Hiermee wordt bedoeld het bieden van ondersteuning aan minderjarigen ten aanzien van basiskennis, vaardigheden en houding die nodig zijn om als kritisch denkende burger een actieve rol te kunnen spelen in de samenleving.

Jeugdverblijven kunnen dit vertalen naar de praktijk door bijvoorbeeld aandacht te schenken aan onderwerpen als het gevoel van gelijkwaardig zijn, het hebben van

zelfvertrouwen, het kunnen omgaan met genoemde verschillen en het positief willen en kunnen participeren in de pluriforme samenleving, door het organiseren van sociale of maatschappelijke activiteiten of het hanteren van de Nederlandse taal bij huiswerkactiviteiten. Daarnaast kan aandacht worden besteed aan het aanleren van vaardigheden zoals het binnen een groep uitkomen voor hun eigen mening, het durven geven van onbevanging, constructieve kritiek, het openstaan voor kritiek en het aanleren van een oplossingsgerichte en opbouwende houding.

Van een houder van een jeugdverblijf wordt ook verwacht inzichtelijk te maken wat de regels en maatregelen zijn omtrent op te leggen straffen, schorsing en verwijdering en het gebruik van sociale media. Het gebruik van sociale media is sinds een aantal jaren populair onder jongeren. Bij het gebruik van sociale media dient de houder van een jeugdverblijf aandacht te besteden aan het ongewenste gebruik van deze media, zoals pesten.

Als handreiking kunnen de houders gebruik maken van een model 'pedagogisch beleidsplan' en protocollen 'sanctiebeleid' en '(sociale) media', ontwikkeld voor het vrijwillig toezichtstraject. Deze modellen kunnen elektronisch ter beschikking worden gesteld.

Artikel 9

Artikel 3, tweede lid, van de wet regelt dat de houder van een jeugdverblijf er zorg voor draagt dat de kwaliteitsvoorschriften worden nageleefd. In artikel 9, derde lid, van onderhavig besluit is geregeld dat de werknemers en vrijwilligers, de kinderen en hun ouders bekend moeten zijn met de kwaliteitsvoorschriften en dat zij daar naar handelen. Het kwaliteitskader dient voor hen begrijpelijk en leesbaar te zijn. De toezichthouder moet het kwaliteitskader kunnen toetsen. Het kwaliteitskader moet ook voor hem begrijpelijk en leesbaar zijn, en dient om die reden in ieder geval ook in het Nederlands te zijn opgesteld.

Artikel 10

Ingevolge artikel 5, tweede lid, van de wet, kunnen bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld omtrent de werkzaamheden van een vertrouwenspersoon, die aan elk jeugdverblijf moet zijn verbonden. Als gevolg van het amendement van het lid Potters is in de wet bepaald dat een vertrouwenspersoon niet kan zijn de houder, iemand die werkzaamheden verricht voor de houder of een bloed- of aanverwant tot en met de derde graad, of de wettelijke vertegenwoordiger. In artikel 10 zijn nadere regels gesteld omtrent de bekendheid en bereikbaarheid, de vertrouwelijkheid en de taken van de vertrouwenspersoon jegens ouders en minderjarigen.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher